

*dr Marcin Spychała*¹

Katedra Finansów Publicznych
Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

Zmiany w strukturze oraz intensywności pomocy regionalnej w Polsce

WSTĘP

Problematyka udzielania pomocy publicznej jest zagadnieniem niezwykle złożonym, zarówno ze względu na rozbudowane prawodawstwo unijne, jak i praktykę instytucji wspólnotowych [Gwizda, Kosewska-Kwaśny i Żółciński, 2014, s. 1]. Zgodnie z art. 107 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) wszelka pomoc przyznana przez państwo członkowskie jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym. Przepis ten wprowadza zatem generalny zakaz udzielania pomocy publicznej. Jednak od tego zakazu przewidziano kilka wyjątków, a jednym z nich jest pomoc regionalna.

W oparciu o zapis art. 107 TFUE oraz orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej przyjmuje się, iż pomocą publiczną jest taki transfer środków, który spełnia łącznie następujące warunki [Spychała, 2013, s. 239]: udzielany jest przez państwo albo pochodzi z zasobów państwowych, stanowi korzyść ekonomiczną dla beneficjenta, ma selektywny charakter, zakłóca albo zagraża zakłóceniem konkurencji, a także wpływa na wewnątrzspółnotową wymianę handlową.

Celem artykułu jest przedstawienie zmian w strukturze pomocy regionalnej udzielanej w latach 2003–2013. W artykule postanowiono zweryfikować hipotezę, według której w badanym okresie struktura udzielanej pomocy regionalnej uległa istotnym zmianom. Ponadto w artykule podjęto analizę dopuszczalności i intensywności pomocy regionalnej. Do osiągnięcia powyższego celu wykorzystano metodę opisową oraz przyczynową. Dane statystyczne dotyczące pomocy regionalnej zaczerpnięto z raportów Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów dotyczących pomocy udzielonej w badanym okresie w Polsce.

---

¹ Adres korespondencyjny: Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Katedra Finansów Publicznych, al. Niepodległości 10, 61-875 Poznań, tel. +48 61 854 38 48, e-mail: marcin.spychala@ue.poznan.pl

PRZEZNACZENIE POMOCY REGIONALNEJ

Pomoc regionalna jest jednym z trzech podstawowych rodzajów pomocy udzielanej przedsiębiorcom w Polsce. Jej fundamentalnym celem jest wspieranie rozwoju gospodarczego słabiej rozwiniętych obszarów UE. Pomoc regionalna może zostać przyznana ze względu na niski poziom PKB *per capita* danego regionu albo wysoki poziom występującego w nim bezrobocia [Tkaczyński i Swistak, 2013, s. 377].

Ponadto w Polsce udzielana jest także pomoc horyzontalna oraz pomoc sektorowa. Jednak pomoc regionalna jest uznawana za pomoc publiczną mającą najmniejszy wpływ na zakłócanie konkurencji. Pomoc ta ma także największe znaczenie w strukturze udzielanej obecnie pomocy publicznej w Polsce.

Pomoc regionalna ma przede wszystkim charakter inwestycyjny, co oznacza, iż jest udzielana wyłącznie na tworzenie nowych zakładów bądź też rozbudowę istniejących lub dywersyfikację produkcji. Regionalna pomoc inwestycyjna przyznawana jest pod warunkiem zapewnienia trwałości projektu, czyli utrzymania inwestycji w regionie przez okres co najmniej 5 lat (lub 3 lat w przypadku mikro, małych i średnich przedsiębiorstw) [Jankowska, Marek, 2009, s. 56]. Dodatkowo w ramach pomocy regionalnej wyodrębnia się wsparcie przekazywane na realizację dużych projektów inwestycyjnych, których koszty kwalifikowalne przekraczają 50 mln euro.

Regionalna pomoc inwestycyjna często współwystępuje z pomocą na utworzenie nowych miejsc pracy. Jest ona przyznawana pod warunkiem wzrostu zatrudnienia netto w danym przedsiębiorstwie i utrzymania nowych miejsc pracy przez minimum 5 lat (lub 3 lat w przypadku MŚP).

Pomoc regionalna sporadycznie udzielana jest w postaci pomocy operacyjnej. Związana jest ona z bieżącą działalnością przedsiębiorstwa i jest wówczas przyznawana np. na pokrycie kosztów pracy, kosztów transportu lub obniżenie podatku. Z kolei w regionach o niskim wskaźniku nowo zakładanych przedsiębiorstw istnieje możliwość udzielania pomocy regionalnej dla nowo założonych małych przedsiębiorstw. Ponadto organy skarbowe i celne mogą udzielać w Polsce pomocy regionalnej na podstawie ustawy z dnia 14 czerwca 1991 roku o spółkach z udziałem zagranicznym [ustawa z dnia 14 czerwca 1991 r..., art. 23].

DOPUSZCZALNOŚĆ I INTENSYWNOŚĆ POMOCY REGIONALNEJ

Pomoc regionalna jest dopuszczalna na mocy decyzji Komisji Europejskiej. Udzielana jest ona na podstawie art. 107 ust. 3 lit. a TFUE (tzw. obszary „a”) oraz art. 107 ust. 3 lit. c TFUE (tzw. obszary „c”). Maksymalna intensywność

wsparcia rozumiana jako wysokość przyznanej pomocy w stosunku do wartości kosztów kwalifikowalnych zależy od artykułu, na podstawie którego region kwalifikuje się do uzyskania pomocy (tabela 1).

Tabela 1. Maksymalne intensywności pomocy regionalnej w Unii Europejskiej

Wyszczególnienie	Maksymalna intensywność pomocy	
	Lata 2007–2013	Lata 2014–2020
Regiony objęte pomocą na podstawie art. 107, ust. 3, lit. a TFUE:		
a) regiony o PKB <i>per capita</i> poniżej 45% średniej UE	50%	50%
b) regiony o PKB <i>per capita</i> 45–60% średniej UE	40%	35%
c) regiony o PKB <i>per capita</i> 60–75% średniej UE oraz regiony efektu statystycznego do 2010 r.	30%	25%
d) regiony najbardziej odległe o PKB <i>per capita</i> poniżej 75% średniej UE	+ 20 p.p.	+ 20 p.p.
e) regiony najbardziej odległe o PKB <i>per capita</i> powyżej 75% średniej UE	+ 10 p.p.	+ 10 p.p.
Regiony objęte pomocą na podstawie art. 107, ust. 3, lit. c TFUE:		
a) regiony o PKB <i>per capita</i> poniżej 100% średniej UE	15%	15%
b) regiony o PKB <i>per capita</i> powyżej 100% średniej UE	10%	10%
c) regiony najbardziej odległe lub o niskim zaludnieniu	15%	15%
d) regiony efektu statystycznego od 2011 r. oraz były regiony „a”	20%	15% (do 2017)/ 10% (od 2018)

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Wytyczne w sprawie pomocy regionalnej...].

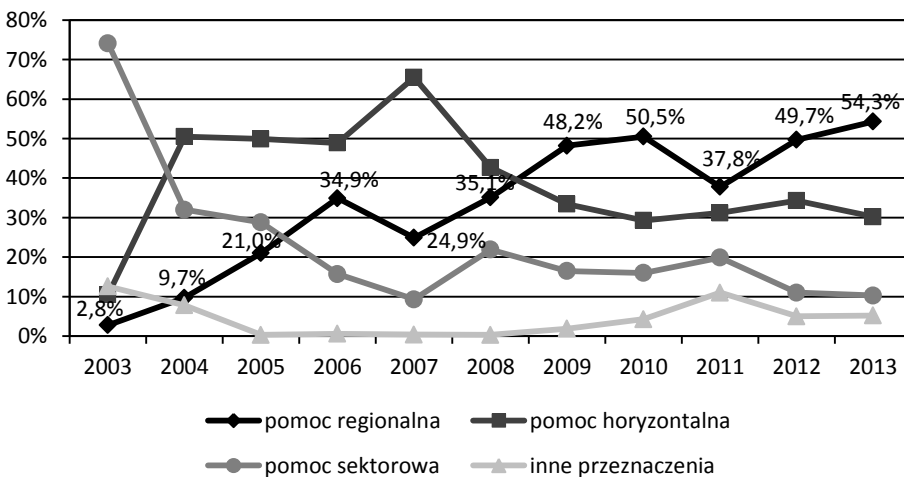
Na podstawie art. 107 ust. 3 lit. a TFUE udzielana jest pomoc tym obszarom, których PKB w przeliczeniu na jednego mieszkańca jest niższy niż 75% PKB *per capita* UE-27, przy czym wyższe poziomy intensywności wsparcia są tym bardziej dopuszczalne, im słabiej rozwinięty jest dany region. Ponadto na podstawie tego przepisu można udzielać pomocy regionom najbardziej odległym, do których zalicza się: Wyspy Kanaryjskie, Gujanę Francuską, Gwadelupę, Martynikę, Azory, Reunion, Saint-Martin, Saint-Barthélemy oraz Madereę [TFUE, art. 349].

Natomiast na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c TFUE pomoc regionalna jest przyznawana obszarom, które w poprzedniej perspektywie finansowej kwalifikowały się do uzyskania wsparcia jako obszary „a”, a także regionom o niskiej gęstości zaludnienia (poniżej 8 osób na km² w przypadku obszarów NUTS II lub poniżej 12,5 osób na km² w przypadku obszarów NUTS III) oraz obszarom o stopie bezrobocia wyższej niż 115% średniej krajowej [Jankowska, Marek, 2009, s. 54].

REGIONALNA POMOC PUBLICZNA UDZIELONA W POLSCE W LATACH 2003–2013

Pomoc regionalna jest obecnie najważniejszym rodzajem pomocy publicznej udzielanej w Polsce. W rozpatrywanych latach jej znaczenie w strukturze udzielanej pomocy publicznej systematycznie rosło – w 2003 roku stanowiła ona zaledwie 2,8% całości udzielonej wówczas pomocy, podczas gdy w 2013 roku aż 54,3% przyznanej pomocy miało charakter pomocy regionalnej (rys. 1).

Struktura pomocy publicznej udzielanej w Polsce uległa istotnej zmianie po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej [Spychała, 2014, s. 286]. Przed akcesją wyraźnie dominowała pomoc sektorowa, stanowiąca w 2003 roku ponad 74% całości przyznanej wówczas pomocy (rys. 1). W kolejnych latach jej udział w strukturze pomocy publicznej gwałtownie spadał, by w ostatnim badanym roku osiągnąć zaledwie 10%. Z kolei pomoc horyzontalna w strukturze pomocy publicznej udzielanej w Polsce dominowała w latach 2004–2008. Jej udział w całości udzielanej pomocy wahał się wówczas od 42,7% w 2008 roku do 65,5% w 2007 roku.

Rys. 1. Przeznaczenie pomocy publicznej udzielonej w Polsce w latach 2003–2013

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UOKiK.

Natomiast pomoc regionalna jest dominującym rodzajem pomocy publicznej udzielanej w Polsce w ostatnich latach. Jej udział w strukturze pomocy publicznej wzrósł z 24,9% w 2007 roku do 54,3% w 2013 roku. W całym badanym okresie można odnotować wzrostową tendencję udziału pomocy regionalnej w strukturze udzielonej pomocy publicznej. Pomoc regionalna dominuje nieu-

stanie od 2009 roku. Związane jest to z uruchamianiem projektów współfinansowanych ze środków pochodzących z funduszy unijnych, zwłaszcza w ramach 16 regionalnych programów operacyjnych oraz Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka. Ponadto pomoc tego rodzaju udzielana jest w formie zwolnień z podatków dochodowych oraz podatku od nieruchomości przedsiębiorstw prowadzącym działalność gospodarczą na terenie 14 specjalnych stref ekonomicznych.

PRZEZNACZENIE POMOCY REGIONALNEJ UDZIELONEJ W POLSCE

W 2003 roku wartość pomocy regionalnej udzielonej w Polsce wyniosła 0,75 mld zł i była wówczas najniższa w badanym okresie (tabela 2). Gwałtowny wzrost tej pomocy nastąpił w 2008 roku. Jej wartość była o 235,2% wyższa niż w 2007 roku i aż o 435,6% wyższa niż w 2003 roku.

Tabela 2. Pomoc regionalna udzielona w Polsce w latach 2003–2013

Przeznaczenie pomocy	Wartość udzielonej pomocy w mln zł										
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pomoc regionalna ogółem, w tym:	754	855	764	1558	1205	4039	7747	10716	6425	8428	9006
Pomoc w celu wspierania nowych inwestycji	631	659	665	1085	970	3784	6649	9714	5509	7488	8529
Pomoc na tworzenie nowych miejsc pracy	123	194	99	320	201	245	271	570	467	374	336
Duże projekty inwestycyjne (>50 mln euro)	-	-	-	153	33	7	558	276	446	541	102
Pomoc udzielana na podstawie ustawy o spółkach z udziałem zagranicznym	-	-	-	-	-	-	99	156	3	25	38
Pomoc operacyjna	-	1	-	-	0	0	170	-	-	-	-
Pomoc dla nowo powstałych małych przedsiębiorstw	-	-	-	-	-	2	0	-	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UOKiK.

W latach 2007–2010 wartość pomocy regionalnej wykazywała stałą tendencję wzrostową głównie w związku z udzielaniem regionalnej pomocy inwestycyjnej w postaci funduszy unijnych. Natomiast w 2011 roku zaobserwowano

spadek wartości pomocy regionalnej. Spadek ten związany jest ze specyfiką wieloletniego procesu wydatkowania środków unijnych. Państwo członkowskie najpierw programuje i wdraża odpowiednie instrumenty prawne, następnie przeprowadza postępowania związane z udzieleniem pomocy (w szczególności konkursy), rozstrzyga je, przydziela pomoc, a później tę pomoc wypłaca. W opisanej sekwencji rok 2010 był rokiem, w którym rozstrzygnięto największą w okresie programowania 2007–2013 liczbę konkursów i zawarto największą liczbę umów. Z kolei w latach 2011–2013 kontraktacja była znacznie niższa, rozpoczęto wówczas stopniowe wygaszanie programów pomocowych okresu programowania 2007–2013 [Spychała, 2014, s. 282].

W rozpatrywanych latach wyraźnie dominowała pomoc regionalna udzielana w celu wspierania nowych inwestycji. Stanowiła ona od 69,6% całości udzielonej pomocy regionalnej w 2006 roku do 94,7% w 2013 roku (tabela 2). Ponadto każdego roku udzielano pomocy regionalnej w celu tworzenia nowych miejsc pracy. Jej udział w całości udzielonej pomocy regionalnej wahał się od 3,5% w 2009 roku do 22,7% w 2004 roku. Ponadto od 2006 roku wyodrębniana jest pomoc regionalna przeznaczona na realizację dużych projektów inwestycyjnych, a od 2009 roku – pomoc regionalna udzielana na podstawie ustawy o spółkach z udziałem zagranicznym. Z kolei regionalna pomoc operacyjna udzielana jest w Polsce sporadycznie i w niewielkich kwotach.

FORMY POMOCY REGIONALNEJ UDZIELONEJ W POLSCE

Ze względu na formę pomocy publicznej można wyodrębnić pomoc czynną (aktywną) oraz pomoc bierną (pasywną). Pomoc czynna przynosi przedsiębiorcy bezpośrednią korzyść majątkową, natomiast pomoc bierna oznacza zwolnienie przedsiębiorcy z ciężących na nim niektórych zobowiązań. Typowymi formami pomocy czynnej są np. dotacje i refundacje, a także kredyty i pożyczki. Z kolei do typowych form pomocy biernej można zaliczyć preferencje podatkowe (ulgi podatkowe i zwolnienia, zastosowanie przyspieszonej amortyzacji, rozłożenie podatku na raty lub odroczenie terminu jego spłaty), pokrycie strat oraz umorzenie zobowiązań [Gwizda, Kosewska-Kwaśny, Żółciński, 2014, s. 75].

Struktura pomocy regionalnej ze względu na formę jej przyznania uległa zasadniczym zmianom w badanym okresie. W latach 2003–2007 dominowała pomoc bierna (ulgi i zwolnienia podatkowe), natomiast od 2008 roku większość pomocy regionalnej jest udzielana w formach czynnych, przede wszystkim w postaci dotacji i refundacji związanych z realizacją projektów finansowanych ze środków unijnych.

Pomoc regionalna udzielana w formie ulg podatkowych stanowiła od 11,1% całości udzielonej pomocy regionalnej w 2010 roku do 88,0% w 2003 roku.

Z kolei udział pomocy w formie zwolnień podatkowych w całości udzielonej pomocy regionalnej wahał się od 1,3% w 2003 roku do 40,1% w 2007 roku. Pomoc regionalna w formie preferencji podatkowych przyznawana jest w szczególności przedsiębiorstwom prowadzącym działalność na terenie specjalnych stref ekonomicznych.

Pomoc regionalna udzielana w formie dotacji stanowiła od 9,0% całości udzielonej pomocy regionalnej w 2003 roku do 77,2% w 2009 roku. Z kolei w latach 2003–2007 w zasadzie nie udzielano pomocy regionalnej w formie refundacji. Pojawiła się ona wraz z rozpoczęciem realizacji projektów współfinansowanych ze środków unijnych i w 2011 roku stanowiła aż 33,7% całości udzielonej wówczas pomocy regionalnej. Pomoc regionalna w formie dotacji oraz refundacji udzielana jest przede wszystkim przez marszałków województw w ramach 16 regionalnych programów operacyjnych, a także prezesa Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości oraz ministra gospodarki w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

Tabela 3. Formy pomocy regionalnej udzielonej w Polsce w latach 2003–2013

Formy pomocy	Wartość udzielonej pomocy w mln zł										
	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Pomoc regionalna ogółem, w tym:	754	855	764	1558	1205	4039	7747	10716	6425	8428	9006
dotacje	68	51	180	652	80	2740	5984	5681	2656	4220	5474
refundacje	-	4	-	-	-	98	530	3434	2165	2153	1811
pożyczki preferencyjne	2	18	56	23	40	34	13	49	56	103	235
ulgi podatkowe	664	693	465	464	594	662	965	1190	1423	1747	1294
zwolnienia z podatku	10	38	54	263	484	490	226	319	96	175	141
pożyczki umorzone	-	-	8	41	8	6	10	37	26	26	46
umorzenia zaległości podatkowej	-	32	-	-	-	7	5	5	4	4	4
rozłożenie na raty opłaty (składki, wpłaty)	1	-	1	5	-	-	-	-	-	-	-
dopłaty do oprocentowania kredytów	-	0	-	-	-	-	2	1	-	-	-
zbycie majątku na warunkach korzystniejszych niż rynkowe	10	19	-	110	-	1	6	1	-	-	-
inne	-	-	-	-	-	-	6	-	-	-	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych UOKiK.

Pozostałe formy pomocy regionalnej były przyznawane sporadycznie. Spośród nich wyróżnić można pożyczki preferencyjne, których udział w całości udzielonej pomocy regionalnej wahał się od 0,2% w 2009 roku do 7,3% w 2005 roku. Były one przyznawane przede wszystkim przez Bank Gospodarstwa Krajowego oraz prezesa Zarządu Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Ponadto w niektórych latach udzielano pomocy regionalnej w formie dopłat do oprocentowania kredytów bankowych oraz w formie zbycia mienia będącego własnością Skarbu Państwa na warunkach korzystniejszych niż oferowane na rynku. Wysoka kwota pomocy w tej formie została przyznana w 2006 roku przez Agencję Rozwoju Przemysłu producentom branży AGD oraz RTV – LG Philips LCD Poland Sp. z o.o. oraz LG Heesung Electronics Poland Sp. z o.o. [UOKiK, 2007, s. 28].

INTENSYWNOŚĆ POMOCY REGIONALNEJ W POLSCE

Intensywność pomocy regionalnej udzielanej w Polsce jest uzależniona od PKB *per capita* poszczególnych regionów i wynika bezpośrednio z maksymalnych intensywności pomocy regionalnej w UE przedstawionych w tabeli 1.

Tabela 4 zawiera porównanie intensywności pomocy regionalnej w poszczególnych województwach pomiędzy latami 2007–2013 a latami 2014–2020. Należy zaznaczyć, iż bazowe intensywności pomocy przedstawione w tabeli 4 mogą zostać zwiększone o 10 pkt proc. w odniesieniu do średnich przedsiębiorstw oraz o 20 pkt proc. w odniesieniu do mikroprzedsiębiorstw oraz małych przedsiębiorstw.

Tabela 4. PKB *per capita* regionów NUTS w Polsce jako % średniego PKB *per capita* UE oraz intensywność pomocy regionalnej w Polsce w latach 2007–2013 oraz 2014–2020

Region NUTS	Lata 2007–2013		Lata 2014–2020	
	PKB <i>per capita</i>	Intensywność pomocy	PKB <i>per capita</i>	Intensywność pomocy
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Lubelskie	32,23%	50%	40,67%	50%
Podkarpackie	32,80%	50%	40,67%	50%
Podlaskie	35,05%	50%	43,67%	50%
Warmińsko-Mazurskie	34,70%	50%	44,33%	50%
Świętokrzyskie	35,82%	50%	46,33%	35%
Opolskie	38,28%	50%	49,00%	35%
Kujawsko-Pomorskie	41,80%	50%	50,67%	35%
Lubuskie	41,09%	50%	51,00%	35%
Małopolskie	39,81%	50%	51,33%	35%
Zachodniopomorskie	46,29%	40%	52,67%	35%
Łódzkie	41,45%	50%	55,00%	35%

1	2	3	4	5
Pomorskie	45,75%	40%	57,33%	35%
Wielkopolskie	48,18%	40%	62,67%	25%
Śląskie	50,62%	40%	64,33%	25%
Dolnośląskie	47,52%	40%	65,33%	25%
Mazowieckie, w tym:				
– Podregion ciechanowsko-płocki	68,77%	40% (do 2010)/ 30% (od 2011)	96,00%	35%
– Podregion ostrołęcko-siedlecki				35%
– Podregion radomski				35%
– Podregion warszawski wschodni				35%
– Podregion warszawski zachodni		20%		
– Miasto stołeczne Warszawa		30%		15% (do 2017)/ 10% (od 2018)

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Wytyczne w sprawie pomocy regionalnej...].

Intensywność pomocy regionalnej w przypadku województw: lubelskiego, podkarpackiego, podlaskiego i warmińsko-mazurskiego nie uległa zmianie w badanych siedmioletnich perspektywach finansowych. W przypadku pozostałych województw maksymalna intensywność pomocy w latach 2014–2020 zmniejszyła się w porównaniu z okresem 2007–2013, co jest wynikiem wzrostu ich PKB *per capita* jako procent średniego PKB *per capita* UE.

W perspektywie finansowej 2007–2013 we wszystkich 16 województwach udzielano pomocy regionalnej na podstawie art. 107 ust. 3 lit. a TFUE (tzw. obszary „a”). PKB *per capita* żadnego z województw nie przekroczyło 75% średniego PKB *per capita* UE. Z kolei w okresie programowania 2014–2020 województwo mazowieckie, ze względu na przekroczenie pułapu 75% średniego PKB *per capita* UE, nie kwalifikuje się do uzyskania pomocy regionalnej na podstawie art. 107 ust. 3 lit. a TFUE. Jednak ze względu na to, iż w poprzednim okresie programowania województwo mazowieckie było zaliczane do obszarów „a”, w latach 2014–2020 region ten kwalifikuje się do uzyskania pomocy regionalnej na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c TFUE (tzw. obszar „c”). Ponadto w podregionach województwa mazowieckiego poziom intensywności pomocy regionalnej jest zróżnicowany, co wynika z punktu 176 *Wytycznych regionalnych na lata 2014–2020*, zgodnie z którym jeśli obszar „c” graniczy z obszarem „a”, maksymalną intensywność wsparcia w regionach NUTS III, w tych obszarach „c”, które sąsiadują z obszarami „a” można zwiększyć tak, aby różnica między poziomami intensywności pomocy w tych obszarach nie przekraczała 15 punktów procentowych [Wytyczne na lata 2014–2020, pkt 176]. Na tej podstawie w podregionach: ciechanowsko-płockim, ostrołęcko-siedleckim, radomskim i war-

szawskim wschodnim maksymalny pułap wsparcia został podniesiony do 35% (sąsiadują one z regionami o intensywności pomocy ustalonej na poziomie 50%), natomiast w podregionie warszawskim zachodnim pułap ten wynosi 20% (graniczy on tylko z województwem łódzkim o intensywności wsparcia na poziomie 35%).

We wszystkich 16 województwach zaobserwować można wzrost PKB *per capita* jako procent średniego PKB *per capita* UE. Wzrost ten można ocenić pozytywnie, gdyż oznacza on zmniejszanie dystansu w rozwoju polskich regionów wobec regionów UE. Niemniej jednak należy zauważyć, iż województwa lubelskie i podkarpackie, wspólnie z 5 regionami Bułgarii, regionem Észak-Magyarország na Węgrzech i 4 regionami Rumunii, cały czas są zaliczane do 12 najslabiej rozwiniętych regionów UE-27 [Wytyczne na lata 2014–2020, załącznik I]. Ponadto warto zwrócić uwagę, iż w największym stopniu wzrósł PKB *per capita* województw uznawanych za „lepiej rozwinięte”: mazowieckiego (o 27,2 pkt proc.), dolnośląskiego (o 17,8 pkt proc.) i wielkopolskiego (o 14,5 pkt proc.), a w najmniejszym stopniu – województw: zachodniopomorskiego (o 6,4 pkt proc.), podkarpackiego (o 7,9 pkt proc.) i lubelskiego (o 8,4 pkt proc.), co może dowodzić tego, iż stale powiększają się dysproporcje w rozwoju regionalnym Polski.

ZAKOŃCZENIE

Na podstawie przeprowadzonych w artykule badań można stwierdzić, iż struktura udzielanej pomocy regionalnej w latach 2003–2013 uległa istotnym zmianom. Wraz z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej jej znaczenie w strukturze udzielanej pomocy publicznej systematycznie rosło, by w 2013 roku stanowić ponad połowę przyznanej wówczas pomocy. Ponadto do 2007 roku dominowała pomoc udzielana w formach biernych, podczas gdy od roku 2008 przeważa pomoc udzielana w formach czynnych. Z kolei biorąc pod uwagę przeznaczenie pomocy, w całym badanym okresie wyraźnie dominuje regionalna pomoc inwestycyjna.

W artykule porównano intensywności pomocy regionalnej w poszczególnych województwach pomiędzy latami 2007–2013 a latami 2014–2020. We wszystkich regionach zaobserwowano wzrost PKB *per capita* mierzonego procentem średniego PKB *per capita* UE, co z jednej strony oznacza zmniejszanie dystansu w rozwoju polskich regionów wobec regionów UE, ale z drugiej – wymusza redukcję dopuszczalnej intensywności pomocy regionalnej w większości województw w latach 2014–2020. Ponadto odnotowany szybszy wzrost PKB *per capita* w regionach lepiej rozwiniętych, może oznaczać pogłębianie różnic w rozwoju regionalnym Polski.

BIBLIOGRAFIA

- Gwizda M., Kosewska-Kwaśny M., Żółciński S. (red.), 2014, *Fundusze UE 2014–2020*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa.
- Jankowska A., Marek M., 2009, *Dopuszczalność pomocy publicznej. Uregulowania wspólnotowe i krajowe*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa.
- Spychała M., 2014, *Zmiany w strukturze pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorstwom po wstąpieniu Polski do Unii Europejskiej*, Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu nr 346, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Wrocław, s. 279–288, <http://dx.doi.org/10.15611/pn.2014.346.26>
- Spychała M., 2013, *Pomoc publiczna w warunkach gospodarki rynkowej [w:] Współczesne problemy ekonomiczne. Polityka państwa a proces globalizacji*, red. G. Wołska, Studia Ekonomiczne, Zeszyty Naukowe Wydziałowe Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach nr 139, Wydawnictwo UE w Katowicach, Katowice, s. 238–247.
- Tkaczyński J.W., Świstak M., 2013, *Encyklopedia polityki regionalnej i funduszy europejskich*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa.
- Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dz. Urz. UE C 83 z 30 marca 2010 r.
- Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, 2004–2014, *Raporty o pomocy publicznej w Polsce udzielonej przedsiębiorcom w latach 2003–2013*, Warszawa.
- Ustawa z dnia 14 czerwca 1991 roku o spółkach z udziałem zagranicznym (Dz.U. nr 60, poz. 253).
- Wytyczne w sprawie pomocy regionalnej na lata 2014–2020, Dz. Urz. UE C 209/1 z 27 lipca 2014 r.
- Wytyczne w sprawie pomocy regionalnej na lata 2007–2013, Dz. Urz. UE C 54/13 z 4 marca 2006 r.

Streszczenie

W artykule przedstawiono zasady udzielania pomocy regionalnej, jej przeznaczenie, dopuszczalność oraz intensywność. Ponadto przedstawiono strukturę pomocy regionalnej udzielanej w Polsce ze względu na jej przeznaczenie oraz formy, a także porównano intensywność pomocy regionalnej w poszczególnych województwach pomiędzy perspektywą finansową 2007–2013 a 2014–2020. Celem artykułu jest analiza struktury pomocy regionalnej udzielanej w latach 2003–2013. Zweryfikowano w nim hipotezę, według której w badanym okresie struktura udzielanej pomocy regionalnej uległa istotnym zmianom. Wraz z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej jej znaczenie w strukturze udzielanej pomocy publicznej systematycznie rosło, by w 2013 roku stanowić ponad połowę przyznanej wówczas pomocy. Ponadto do 2007 roku dominowała pomoc udzielana w formach biernych, podczas gdy od roku 2008 przeważa pomoc udzielana w formach czynnych. Z kolei biorąc pod uwagę przeznaczenie pomocy, w całym badanym okresie wyraźnie dominuje regionalna pomoc inwestycyjna.

Ponadto w artykule porównano intensywności pomocy regionalnej w poszczególnych województwach pomiędzy latami 2007–2013 a 2014–2020. We wszystkich regionach zaobserwowano wzrost PKB *per capita* mierzonego procentem średniego PKB *per capita* UE, co z jednej strony

oznacza zmniejszanie dystansu w rozwoju polskich regionów wobec regionów UE, ale z drugiej – wymusza redukcję dopuszczalnej intensywności pomocy regionalnej w większości województw w latach 2014–2020. Ponadto odnotowany szybszy wzrost PKB *per capita* w regionach lepiej rozwiniętych, może oznaczać pogłębianie różnic w rozwoju regionalnym Polski.

Słowa kluczowe: pomoc regionalna, dopuszczalność, intensywność, PKB *per capita*

Changes in the Structure and Intensity of Regional State Aid in Poland

Summary

The article presents the principle of regional state aid. Moreover, the article shows the structure of regional state aid in Poland. The paper includes a comparison of regional state aid intensity for 2007–2013 and 2014–2020. The main purpose of the article is the analysis of the structure of regional aid granted in the years 2003–2013. The article includes the hypothesis that the structure of regional state aid has changed dramatically during the analyzed period. Along with the Poland's accession to the European Union its importance in the structure of total state aid grew steadily and accounted for more than half of the aid granted in 2013. Moreover, state aid in passive forms dominated until 2007, while state aid in active forms dominated from 2008. In turn, taking into account the purpose of the aid, regional investment aid dominated throughout the analyzed period.

What is more, the paper presents the comparison intensity of regional aid in each province between the years 2007–2013 and 2014–2020. There was an increase in GDP *per capita* measured by the percentage of average *per capita* GDP of the EU in all regions, which means reducing the gap in the development of Polish regions to regions of the EU on one hand, but on the other - forces reduction in allowable intensity of regional aid in most provinces in 2014–2020. In addition, it recorded faster growth in GDP *per capita* in more developed regions, could mean deepening regional development disparities in Poland.

Keywords: regional state aid, permissibility, intensity, GDP *per capita*

JEL: F15, H27